

Inatsisartunut ilaasortaq
Mette Arge-Hammeken, Naleraq
/Uani

Allakap ullua: 08-10-2026
Suliap normua: 2026 - 14948
Allagaatip ilisarnaataa:
26748455

Postboks 1614
3900 Nuuk

Oq.: (+299) 34 50 00
Fax: (+299) 34 54 10
E-mail: pan@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Piniartut pillugit § 37 naapertorlugu apequt nr. 164-2026-mut akissuteqaat

Aluu Mette Arge-Hammeken

Inatsisartut suleriaasianni § 37, imm. 1 naapertorlugu piniartut pillugit
Naalakkersuisunut apequteqaateqarputit

Apequtit akissuteqaatigisannut innersuunneqarput.

1. Naalakkersuisut 2023-mi aalajangiinerat, Tunumi qilalukkat qaqortat qernertallu neqaat mattaallu Kalaallit Nunaata Kitaanut nassiuteqqusaanatillu nassaqqusaannginnerannik kiisalu Qallunaat Nunaannut nassiuteqqusaannginnerannik, aalajangersagaq taanna maannakkut sulit atuuppa?

Akissut:

Kalaallit Nunaat CITES-imut (Convention on International Trade in Endangered Species), aamma "Washington isumaqatigiissut" -mik taaneqartartumut ilaavoq, isumaqatigiissut taanna nunat tamat akornanni uumasut naasullu nungutaanissamut ulorianartorsiortut niuerutigineqartarnerannik assartorneqartarnerannillu aalajangersaasuvoq. Kalaallit Nunaat taamaalluni uumasunit nungutaanissamut ulorianartorsiortunit nioqqutissianik CITES-imi malittarisassat malillugit avammut niuernissamut (annissuinnissamut) tunngatillugu pisussaaffilerneqarpoq.

CITES nunatta iluani uumasunik naasunillu nungutaanissamut ulorianartorsiortunik niueruteqarnermut assartuinnermullu malittarisassanik aalajangersaaneq ajorpoq.

Danmarkimut nassiussinnermut tunngatillugu, ukiumut ataasiarluni nalilersorneqartarpoq, CITES-imi uumasut pineqartut ilaat, ilaatigut qilalukkat qaqortat qilalukkallu qernertat, nunamit avammut niuerutigineqarnermikkut uumasuatigiinnut ajoqusiisinnannarsut.

Qilalukkanut qernertanut tunngatillugu 2006-imi avammut annissuinnermut unitsitsisoqarpoq. Taamaaliernerup pissutigaa CITES-imi ilisimatuussutsikkut

oqartussaasup qulakkeersinnaanngimmagu, avammut nioqquteqarnerup qilalukkat qernertat amerlassusaannut ajoqusiisinaanissaa.

Qilalukkanut qaqortanut tunngatillugu Inatsisartut 2022-mi Naalakkersuisut peqquaar Tunumi qilalukkanik qaqortanik pisassiissutitut teknikkikkut pisassiissutinik aalajangersaasoqassasoq. Teknikkikkut pisassiissutit Tunumi qilalukkat qaqortat piniarneqannginnissaannik uumasusilerinikkut siunnersuineranit annertunerupput, qilalukkat qaqortat ingerlaartut uumasogatigiinnit pissuteqartuusutut isigineqarmat. Tunumilu qilalukkat qaqortat aalajangersimasumik uumasogatigiittut isigineqarnatik. DNA-mik misissueqqissaarnerit takutippaat qilalukkat qaqortat Svalbardimi Norgemiittumi qilalukkat qaqortat DNA-visa assigilluinnagaannik DNA-qartut, tassanilu qilalukkat qaqortat illersugaapput.

Naalakkersuisuusimasut UKA 2022/54 aamma 64 pillugit suliarinninnermi akissuteqaatiminni malugeqquaar:

“Teknikkikkut qilalukkanik qaqortanik pisassiisoqassappat, naak Kitaani qilalukkanik qaqortarniartarneq nungusaataannngitsumik ingerlanneqaraluartoq, qilalukkanit qaqortanik nioqqutissianik annisseqqusiunnaarnermik kinguneqarsinnaavoq, tak. Washingtonimi isumaqatigiissut (CITES), tassunga pissutaavoq Tunumi qilalukkanik qaqortanik qilalugartassiiniarnermi ilisimatuussutsikkut inassuteqaatit CITES piumasaqarneratut malinneqannginnerat.”

Naalakkersuisut 2022-mi decembarimi Tunumi piffissami 2022-miit 2027-mut qilalukkanik qaqortanik 30-nik pisaqarnissamut teknikkikkut pisassiissutigaa.

Tunumi qilalukkanik qaqortanik piniarnermut teknikkikkut pisassiissutit tunngavigalugit CITES-imi ilisimatuussutsikkut oqartussaasup qulakkeersinnaanngilaa, avammut niueruteqarnerup qilalukkat amerlassusaannut ajoqusiisinaanissaa. Uumasogatigiit pineqartut avammut niuerutigineqartarneratigut uumasogatigiinnut ajoqusiisinaanera pinngitsoortinneqarsinnaanngippat, CITES-imi allaffissornikkut oqartussaasoq uumasogatigiit pineqartut utaqqiisaasumik avammut annissuinnermut unitsitsissalluni pisussaaffeqarpoq. Taamatuttaaq nunat allat uumasogatigiit pineqartut pillugit CITES naapertorlugu eqqussinnermut akuersissummik tunniussisinaanngillat.

Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissiuutinut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik nunatsinni CITES-imi oqartussaasutut qilalukkanik qaqortanik tunisassianik, ilaatigut neqinik mattammillu, 3. marts 2023-mi avammut annissuinnermut unitsitsigallarpog.

Qilalukkanik qernertanik qaqortanillu tunisassianik avammut annissuinnermut unitsitsigallarnerit, CITES-imi ilisimatuussutsikkut oqartussaasup avammut annissuinnermi uumasogatigiinnut ajoqusiisinaajunnaarnissaata nalilersorsinnaaleqqinnissaata tungaanut atuupput.

Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissiuutinut Ilisimatusarnermullu
Naalakkersuisoqarfik nunatsinni qilalukkanik qernertanik qaqortunillu
tunisassianik nunap iluani assartuinnermut tunngatillugu Aalisarnermut,
Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut
Naalakkersuisoqarfimmit ima paasissutissamik pissarsivoq:

*“Qilalukkat qaqortanit qilalukkanillu qernertanit mattaa aamma neqaa Kalaallit
Nunaata iluani niuerutigineqarnissaat imaluunniit nassiunneqarnissaat pillugu
malittarisassanik politikkikkut akuerineqarsimasunik
aalajangersagaqartoqanngilaq. APNIPN-ip ilisimatitsissutigisinnaavaa
Tunumut qilalukkanik qernertanik piniarnissamut akuersissutit nutaat
tunniunneqarsimasut, tamatumalu kingorna Kalaallit Nunaanni mattammik
neqimillu nunap iluani nassiussisinnaaneq periarfissaalerluni. Qilalukkat
qaqortat pillugit akissut 2 takuuk.”*

**2. Aalajangiineq pineqartoq inatsisitigut suna tunngavigalugu
aalajangiunneqarpa, aammalu nalunaarummi, inatsimmi imaluunniit
allatigut aalajangersakkami sorlermi inerteqqut aalajangersagaava?
Naalakkersuisut aalajangiinerup ullua, suliap normua aammalu
inatsisitigut tunngavia paasissutissiisutigissavaat.**

Akissut:

Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissiuutinut Ilisimatusarnermullu
Naalakkersuisoqarfiup Kalaallit Nunaanni CITES-imut oqartussaasutut
qilalukkanit qaqortanit tunisassianik annissuinissamut akuersissutinik
utaqqiisaasumik unitsitsigallarpog, CITES-ip artikel IV, imm. 2(a)-nut
naapertuuttumik, tassani aalajangersarneqarpoq avammut nioqquteqarnissamut
akuersissut aatsaat tunniunneqarsinnaasoq, nunamit annissuinissamut
nioqquteqartumi ilisimatuussutsikkut oqartussaasup nalilersuereerluni
uppersarsinnaappagu, annissuinissamut nioqquteqarneq uumasup
atajuarnissaanut ajoqutaassanngitsoq. Isumaqatigiisummi piumasaqaat § 7,
imm. 2-meersuuvoq *Nunat tamat akornanni uumasut nujuartat aamma nunami
naasut nungutitaanissamut ulorianartorsiortitaasut niuerutigineqartarnerat
pillugu isumaqatigiissut (Washington-imi isumaqatigiissut/CITES) 3. marts
1973-imeersoq tunngavigalugu uumasut nujuartat aamma nunami naasut il.il.
anninneqartarnerat eqqunneqartarnerallu pillugit Namminersornerullutik
Oqartussat nalunaarutaat.*

Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissiuutinut Ilisimatusarnermullu
Naalakkersuisoqarfiup Kalaallit Nunaanni qilalukkanit qernertanik qaqortanillu
tunisassiat nunap iluani assartorneqarnerannut tunngatillugu Aalisarnermut,
Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut
Naalakkersuisoqarfimmit akissut pissarsiaraa:

*“Kalaallit Nunaanni qilalukkanit qaqortanit aamma qernertanit mattammik
neqimillu nunap iluani niuerneq imaluunniit assartuisarneq pillugu
malittarisassanik politikkikkut aalajangersarneqarsimasunik
malittarisassaqaanngilaq. APNIPN-ip ilisimatitsissutigisinnaavaa Tunumut*

qilalukkanik qernertanik piniarnissamut akuersissutit nutaat tunniunneqarsimasut, tamatumalu kingorna Kalaallit Nunaanni mattammik neqimillu nunap iluani nassiussisinnaaneq periarfissaalerluni.

Qilalukkat qaqortat eqqarsaatigalugit APNIPN-ip Tunumut taamatut ittunik piniarnissamut akuersissutitik tunniussisimangilaq. Tamanna sumiiffimmi qilalukkanik qaqortanik pisassiissutit aalajangersarneqarnerannut tunuliaqutaasutut isigineqassaaq. Inatsisartut immikkoortut UKA2022/54 aamma 64 pillugit suliarinninnermi aalajangerpaat Tunumi qilalukkanik qaqortanik pisassiisoqassasoq, taamaalilluni sumiiffinni namminerisamik pilersorneqarnissaat tapersorsorneqarsinnaaqqullugu. Siunnersuummut tunngavilersuutigineqarpoq ilaatigut, "... Isumaqarpunga Kalaallit Nunaata Kangiani innuttaasut, nunami taama initutigisumi najugaqartut aammalu taama inukitsigisumi, pinngortitap tunniussinnaasaanik piniakkanik inuussuteqarsinnaasariaqartut neqimillu imminnut pilersorsinnaasariaqartut." Taamaalilluni aalajangiinnermut tunngavilersuutinit erserpoq siunertarineqartoq Ittoqqortoormiunut Tasiilamullu innuttaasut piniarnikkut immiut pilersorsinnaasariaqartut aammalu sumiiffimmi pisuussutit uumassusillit aqutigalugit neqimik immiut pilersorsinnaanissaat qulakkeerneqassasoq. Siunnersuut isumaqatigiissutaasumik akuersissutigineqarpoq.

Inatsisartut aalajangiinnerisa tunngavigisaanik Tunumi qilalukkanik qaqortanik katillugit 30-nik teknikkikkut pisassiissutitik aalajangersaasoqarpoq. Taamatuttaaq qilalukkanut qaqortanut NDF-imik naliliinnermi, marts 2023-mi Naalackersuisunut tunniunneqartumi, erserpoq pisassiissutit Tunumi sumiiffinni neqimik pilersuinissaq eqqarsaatigalugu aalajangersarneqarsimasut.

Pisassiissutit siunertarisamut tamatumunnga naapertuuttumik atorneqarnissaat, aammalu piniarnerup Tunumi sumiiffimmi pilersuinnermut immiut pilersornermullu iluaqutaanissaa qulakkeerniarlugu, qilalukkanik qaqortanik neqimik mattammillu Kalaallit Nunaata immikkoortuinut allanut tuniniaanissamut imaluunniit nassiussinissamut periarfissiisunik akuersissutitik tunniussisoqarsimangilaq. Killilersuut tamanna Piniarneq aamma aallaaniartarneq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 12, 29. oktober 1999-meersumi § 8, imm. 1, nr. 6 aamma 9 tunngavigalugit aalajangersarneqarpoq"

3. Suna pissutigalugu Tunumi qilalukkat qaqortat qernertallu neqaat mattaallu Kalaallit Nunaata Kitaanut nassuteqqusaanatillu nassaqqusaanngillat? Aalajangiineq uumassusilerituunit inassuteqaatinik, piujuartitsinissamik, Tunumi neqissaqarniarnermik, nakkutilliinermik imaluunniit allanik tunngaveqarpa?

Akissut:

Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissiuutinut Ilisimatusarnermullu Naalackersuisoqarfiup nunatsinni qilalukkanit qernertanik qaqortaniillu tunisassiat nunap iluani assartorneqarnerannut tunngatillugu Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut Naalackersuisoqarfimmit akissut pissarsiaraa:

"2-imut akissut takuuk".

4. Kalaallit Nunaata Kitaani qilalukkat qaqortat qernertallu neqaat mattaallu aqutsiveqarfiit, kommunit, illoqarfiit imaluunniit nunaqarfiit akornanni nassiunneqarsinnaanerannut, nassarneqarsinnaanerannut imaluunniit tuniniarneqarsinnaanerannut killilersuutini imaluunniit inerteqqutini maannakkut peqarpa? Peqarpat sumiiffinni sorlarni atuuppat, sunillu tunngaveqarpat?

Akissut:

Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissiuutinut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup nunatsinni qilalukkanit qernertanit qaqortaniillu tunisassiat nunap iluani angallanneqarnerannut tunngatillugu Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinerimut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfimmit akissut pissarsiaraa:

“Kalaallit Nunaanni qilalukkat qaqortat qernertallu mattaani neqaanillu nunap iluani niuerneq imaluunniit assartuisarneq pillugu politikikkut aalajangersarneqarsimasunik malittarisassaqaanngilaq. Aamma 2-mut akissut takuuk. Qilalukkat qaqortat aamma qernertat illersugaanerat piniarneqarnerallu pillugit nalunaarummi atuuttumi nr. 3, 27. januar 2017-imeersumi §§ 21-23-mi qilalukkanik qaqortanik aamma qernertanik tuniniaanermut, tigooraavinnut tunniussinerimut aammalu nioqquteqaqqinnissamut piumasaqaatit aalajangersarneqarput, taakkulu Kalaallit Nunaat tamakkerlugu atuupput. Uumasogatigiit piffissaq manna tikillugu “Kitaani” aamma “Qaanaaq”-mi tunisassiat pillugit uumassusilerituunik pinianginnissaanut siunnersuutigineqaanngilaq, taamaattumik tuniniaanermut tigooraavinnut tunniussinerimulluunniit killilersuuteqarnissamut imaluunniit inerteqquteqarnissamut maannakkut tunngavissaqaanngilaq. “Kitaani” pisassiissutit qaqutigut tamakkerlugit pisarineqartarput. Kitaata Tunullu assigiinngissutaat tassaavoq, Naalakkersuisut aatsaat siullerpaamik 2022-mi decembarimi Tunumi qilalukkanik qaqortanik teknikkikkut pisassiissutitaliipput, katillugit 30-nik pisassiissuteqarlutik. “Kitaani” aamma “Qaanaaq”-mi qilalukkanik qaqortanik pisassiissuteqartoqarsimavoq 2004-miilli, tassanilu pisanik atuinerimut tunngatillugu killilersuutitaqaanngilaq, pingaartumik piniarneq inatsisit naapertorlugit pisimappat.”

5. Kalaallit Nunaata Kitaani taamatut killilersuuteqartoqarsimappat, killilersuutit ataasiakkaat inatsisitigut tunngavii, siunertaat aammalu atuuffii Naalakkersuisut nassuiaatigeqquneqarput. Aamma pineqartut Tunumi atuuttumit qanoq assigiinngissuteqarnerat nassuiaatigeqquvara.

Akissut:

Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissiuutinut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup nunatsinni qilalukkanit qernertanit qaqortaniillu tunisassianik nunap iluani assartuinerimut tunngatillugu Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinerimut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfimmit akissut pissarsiaraa:

”Killilersuutit taakkartorneqartut inatsigitigut takussutissaqanngillat, apeqquut 4-mut akissut innersuussutigalugu. Kalaallit Nunaata Kitaata Tunullu akornanni assigiinngissutaavoq, Tunumi qilalukkanik qaqortanik piniarneq pillugu uumassusilerituuniit siunnersuuteqanngimmat, aammalu qilalukkat qaqortat ingerlaartut Svalbardimit aallaaveqarmata, Kalaallit Nunaanni uumasogatigiinnit aalajangersimasunit aallaaveqaratik.”

6. 2026-mi Tunumi qilalukkat qaqortat qernertallu pisassiissutigineqarmata, Naalakkersuisut nalilersimavaat pisarineqareersut neqaat mattaallu Kalaallit Nunaata Kitaanut killilimmik nakkutigineqartumillu nassiunneqarsinnaanerit, nassarneqarsinnaanerit imaluunniit tuniniarneqarsinnaanerit ammaanngineqarsinnaanersoq? Nalilersuisoqarsimappat inerniliussaq suua?

Akissut:

Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissiuutinut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup nunatsinni qilalukkanit qernertanik qaqortaniillu tunisassianik nunap iluani assartuinnermut tunngatillugu Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfimmit akissut pissarsiaraa:

”Qilalukkat qaqortat inatsisinik malinnilluni pisarineqarsimasut neqaat mattaallu killilimmik aqunneqartumillu annertussusilimmik Kitaanut nassiunneqarsinnaanersut, nassarneqarsinnaanersut imaluunniit tuniniarneqarsinnaanersut pillugit nalilersuisoqarsimannngilaq, tassami Tunumi qilalukkanik qaqortanik pisassiissutit teknikkikkut pisassiissutaammata.

Taanegareersutut, qilalukkanit qernertanik inatsisinik malinnilluni pisarineqarsimasunit tunisassiat Tunumit Kitaanut angallanneqarsinnaapput. Malittarisassat atuuttut naapertorlugit, qilalukkanik qaqortanik imaluunniit qernertanik pisarineqarsimasunik tuniniaasoqarsinnaanngilaq, kommunip imaluunniit nunaqarfiup allaffeqarfiata akuersissummik allagartami naqissusiinnermigut pisat nalunaarsorsimatinnagit. Qilalukkanik qaqortanik imaluunniit qernertanik inatsisinik unioqqutitsilluni pisarineqarsimasunit mattak, neqit aamma tuugaat pisiarineqarnissaat, tuniniarneqarnissaat imaluunniit tiguneqarnissaat inerteqqutaavoq. Pisamik imaluunniit taassuma ilaanik tuniniaaneq imaluunniit pisineq, akuersissummik piginnittup akuersissummik allagartap assileneqarneranut atsiorluni uppenarsaanissaa sioqqullugu inerteqqutaavoq. Akuersissummik piginnittoq tuniniaasoqartillugu piumasaqartoqarneratigut akuersissummik takutitsisinnaassuseqartussaavoq. Allagartap assilinerani, pisap kommunimi oqartussaasumit nalunaarsorneqarnera ersissaaq.”

7. Naalakkersuisut naliliinerat naapertorlugu, piniartut inatsisit naapertorlugit pisarisamik neqaannik mattaannillu tuniniaallutik isertitaqarnerunissaannut periarfissat Tunumi aamma Kalaallit Nunaata Kitaani qanoq annertusarneqarsinnaappat, piujuartitsineq, nakkutilliineq aammalu sumiiffinni neqissaqarniarneq innarlinngikkaluarlugit?

Akissut:

Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissiuutinut Ilisimatusarnermullu
Naalakkersuisoqarfiup Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu
Pilersornermut Naalakkersuisoqarfimmit akissut pissarsiaraa:

*”Naalakkersuisut maannakkorpiaq periarfissaqanngillat naliliissallutik
inatsisinik malinnilluni pisarineqarsimasunit uumasunit neqimik mattammillu
tuniniaanikkut piniartut isertitaqarnerulernissamut periarfissaat qanoq
ittuunersut, ilaatigut Tunumi neqinik tunisassiornermut suliffeqarfinnik
akuerisaasunik imaluunniit allatigut nakkutilliiffinnik soqanngimmat,
taakkunanga paasissutissanik pisanik nalunaaruteqartarnerup saniatigut
allanik atortulersuuteqanngimmat. Tamatuma saniatigut Naalakkersuisut
tuniniaanermik aqunneqartumik aaqqissuussisinnaanngillat, tassami
tuniniaaneq pingaarnertut inuit nittartakkatigut attaveqaqatigiittarfiisigut
attaveqaatillu allat aqqutigalugit ingerlanneqartarmata, Naalakkersuisut
taakkununga nakkutilliiffisinnaanngisaannik.*

*Naggataatigut uteqqinneqassaaq Tunumi qilalukkanut qaqortanut aamma
qernertanut piniarneq pillugu uumassisilerituussutsikkut pisaqannginnissaq
innersuunneqarmat. Pisassiissutit taakkartorneqartut aalajangersarneqarnerani
pijuartitsisinermik tunngavik ajortumik sunnerneqarsimariaannaavoq.*

*Ataatsimut isigalugu Naalakkersuisut anguniagaraat imminut pilersorneq
annertusarneqassasoq, pijuartitsinermut tunngaviusumik najoqqutassiaq
innarlerneqartinnagu.”*

**8. Naalakkersuisut 2023-mi aalajangiinerup imaluunniit qilalukkat
neqaanik mattaannillu nunatsinni assartuussinermut tuniniaanermullu
allatigut atuuttunik killilersuutit qasukkaanneqarnissaat,
allanngortinneqarnissaat imaluunniit atorunnaarsinneqarnissaat
isumaliutigisimavaat? Aappiuppat akissuteqarunik qanoq; naamiuppat
akissuteqarunik suna pissutigalugu?**

Akissut:

Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissiuutinut Ilisimatusarnermullu
Naalakkersuisoqarfiup nunatsinni qilalukkanit qernertanit qaqortaniillu
tunisassianik nunap iluani assartuinermut tunngatillugu Aalisarnermut,
Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu Pilersornermut
Naalakkersuisoqarfimmit akissut pissarsiaraa:

“6-imut akissut innersuussutigalugu.

*APNIPN-ip 2026-mi qilalukkanik qernertanik piniarnissamut akuersissutit
tunniunneqareersut allanngortippai, taamaalilluni Tunumit Kitaanut
assartuussineq ammaqinneqarluni.*

*Naalakkersuisut maannakkorpiaq nalunaarummi atuuttumi tuniniaanermut,
tigooraavinnut tunniussinermut aamma tuniniaanermut piumasaqaatit
allanngortinneqarnissaannut pilersaaruteqanngillat. Allannguisoqarnissaanut
pisariaqartitsisoqarpat, nalunaarutip nutarterneqarnerani tamanna
eqqarsaatigineqarsinnaavoq.”*

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'J. Rosbach', with a stylized, cursive script.

Jørgen Rosbach